

La llengua dels ibers, l'euscar i el català

Autor:

Data de publicació: 05-03-2018

En Jordi Bilbeny escriptor i investigador. Llicenciat en filologia catalana per la Universitat Autònoma de Barcelona, doctorand en Història Moderna a la Universitat de Barcelona, cap de Recerca de l'Institut Nova Història, parla en aquesta entrevista al programa La Clau de la Nostra Història, de dimecres 14 de febrer del 2018, sobre la llengua dels ibers i de la seva relació amb el català.

Els íbers van ser un conjunt de pobles que van tenir la seva màxima expansió territorial entre la desembocadura del riu Roine i la població de Cadis i abraçava gran part de la costa mediterrània occidental. L'anomenada cultura ibèrica no respon a un patró que es repeteixi de manera uniforme en cadascun dels pobles anomenats com a íbers, excepte en la llengua, que sembla ser, amb matisos, un dels punts fonamentals d'aquests pobles.

La llengua catalana, com totes les llengües, s'ha anat configurant al llarg dels temps amb la influència més o menys importants d'altres llengües. Les que es parlaven abans de la colonització romana i que denominem substrat. El superstrat, que són les posteriors a la colonització, i que han anat influïnt d'alguna manera en la llengua autòctona i, finalment, l'adstrat, que seria aquella llengua veïna que conviu un temps amb l'autòctona i provoca la influència de la primera sobre la segona.

La llengua dels íbers correspon, doncs, al substrat, que, poc o molt, tindria la seva influència en la llengua catalana abans de l'arribada dels romans.

L'ibèric sembla una llengua que no prové de la gran família de llengües que componen l'indoeuropeu. Aquest fet va tendir a identificar el basc, que no és una llengua indoeuropea, com una reminiscència evolucionada de la primera llengua comuna de la península fins l'arribada dels celtes, i, sobretot, fins a l'arribada dels romans i la consegüent implantació del llatí.

Investigacions més recents, però, semblen indicar que l'iber i el basc no tenen el mateix origen ja que, per exemple, ha estat impossible interpretar textos ibers a partir de l'euskera. Tot i així, els investigadors, pel que fa al substrat, continuen referint-se a l'iberobasc.

Paraules com esquerra, pissarra, bassa o sama són provinents de l'iberobasc. On és més ric el substrat és en la toponímia, sobretot al Pallars Sobirà, una comarca aïllada durant anys, cosa que ha produït la fossilització dels topònims. Finals en –ERRI, -ARRI, -ARRE com Gerri, Benabarri, Esterri, Escalari i molts altres ens indiquen la presència d'aquest substrat iberobasc. Per parlar de la llengua dels íbers i la relació amb el català tenim avui amb nosaltres en Jordi Bilbeny, escriptor i investigador. Llicenciat en Filologia Catalana per la Universitat Autònoma de Barcelona i doctorand en Història Moderna a la Universitat de Barcelona i Cap de Recerca de l'Institut Nova Història.

Enllaç a l'entrevista:

<http://etv.alacarta.cat/la-clau-de-la-nostre-historia/capitol/la-llengua-dels-ibers-l-euskar-i-el-catala>

ETV

PROGRAMES

LA CLAU DE LA NOSTRA HISTÒRIA